

**Pirkanmaan  
hyvinvointialue**



**Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen  
resurssiselvityksen suunnitelma**

## 1 Selvityksen tausta

Kunnissa sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta oli organisoitu hyvin eri tavoin.

Pienemmissä kunnissa sosiaalihuollon ammattihenkilöt työskentelivät usein eri palvelutehtävien parissa, kun taas keskuskaupungissa sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työ keskittyi pääosin tarkasti tiettyihin palvelutehtäviin ja sosiaalipalveluihin. Suuntana hyvinvointialueella oli palvelutehtävä- ja sosiaalipalvelukohtainen työskentely laajojen eri palvelutehtävät läpileikkaavien tehtäväkuvien sijaan.

Linjaorganisaatioon sijoittuminen ja substanssikohtainen erikoistuminen on varmistanut ja tukenut sosiaalityöhön ja sosiaaliohjaukseen liittyvää asiantuntijuutta sekä ammatillista johtamista. Käytännössä kuitenkin organisoitumisen tapa on johtanut osin siihen, että palvelutehtävien henkilöstöresurssit ovat väistämättä jakautuneet eri tavoin kuin kunnissa. On myös syntynyt tilanteita, joissa joidenkin asiakasryhmien kanssa työskentely on pirstaloitunut eri palvelulinjojen välille ilman täyttä yhteisymmärrystä siitä, kenen vastuulle asiakkaiden prosessien hoitaminen kuuluu. Tällainen tilanne on ollut esimerkiksi gerontologinen avososiaalityössä.

Sosiaalihuollossa toteutettavan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen tilanne on kansallisesti varsin haastava sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ja erityisesti sosiaalityöntekijöiden heikon saatavuuden sekä hyvinvointialueiden säästöpainneiden vuoksi. Maakunnallisen perus- ja erityistason integraation myötä hyvinvointialueet joutuvat ratkaisemaan, mihin työtehtäviin sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työpanosta on tarpeen konkreettisesti kohdentaa<sup>1</sup>.

Hyvinvointialueen perustamisen, sosiaalityön uudelleenorganisoinnin ja hyvinvointialueilla ja uusien toimintatapojen myötä on tarpeen arvioida sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien määrät sekä jakautuminen, jotta voidaan vastata alueen asiakkaiden palvelutarpeeseen. Selvitystyön avulla tuetaan tietoon perustuvaa johtamista ja päätöksentekoa.

---

<sup>1</sup> <https://soteuudistus.fi/-/sosiaalityon-osaaminen-ja-keinot-kayttoon-laaja-alaisesti-hyvinvointialueella>

## 2 Tavoitteet

Selvityksen tavoitteena on luoda tilannekuva eri palvelutehtävien sosiaalityöstä ja sosiaaliohjauksesta sekä terveystieteiden päätöksenteon tueksi. Selvitystyön tavoitteena on luoda kokonaisymmärrys sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resursseista, tehtäväjaoista ja niiden kehittämisen tarpeista, työn sisällöistä ja työtehtävien kohdentamisen tarpeesta ottaen huomioon toisaalta lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja yhtäältä raskaampien palveluiden tarpeen ennaltaehkäisyyn.

Selvitystyö kohdennetaan ensivaiheessa seuraavasti sosiaalityöhön, sosiaaliohjaukseen, perhetyöhön ja tehostettuun perhetyöhön:

- Terveystieteiden (sairaalapalvelut) kokonaisuudessaan sisältäen sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työn
- lääkäreiden palvelujen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus (gerontologinen sosiaalityö)
- Lapsiperheiden palvelujen sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja perhetyö
- Työikäisten palvelujen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Lastensuojelun (avo-, sijais- ja jälkihuolto) sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja tehostettu perhetyö
- Päihde- ja riippuvuustyön sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Vammaispalvelujen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Kaikkien palvelutehtävien sosiaalipäivystys

Ensivaiheessa selvitystyö kohdennettaisiin tiiviin aikataulun vuoksi niihin palvelutehtäviin ja sosiaalipalveluihin, joissa työskentelee pääosa sosiaalityöntekijöistä ja sosiaaliohjaajista. Selvitystyön ulkopuolelle jäisivät perheoikeudellisten palvelujen lisäksi tässä vaiheessa perhetukikeskukset, päihde- ja riippuvuustyön sekä työikäisten palvelujen asumispalvelut, vammaispalvelujen asumispalvelut, laitospalvelut ja päivä- ja työtoiminta. Lisäksi selvityksessä ei pureuduta matalan kynnyksen palveluiden resursointiin kuten matalan kynnyksen perheohjaukseen tai etsivään työhön.

## 3 Aikataulutus ja toimenpiteet

Marraskuun alussa toteutetaan kysely henkilöstölle Webropolilla, minkä turvin luodaan yleinen tilannekuva sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen ydinsisällöistä ja työtehtävistä.

Kyselyllä kartoitetaan seuraavat asiat:

- Palvelutehtävä ja sosiaalipalvelu, joita vastaajat toteuttavat
- Tehtävänimike
- Koulutus
- Pirkanmaan alue, jolla työskentelee
- Tehtävänkuvaan sisältyvät tehtävät (esim. vaihtoehtoista valitun, huomio erityisesti lakisääteisiin tehtäviin)
- Välittömän asiakastyön määrä viikkotasolla
- Kirjallisen työn määrä viikkotasolla
- Paikka, missä asiakkaita pääosin kohdataan (sote-asetat, kotikäynnit, verkostoneuvottelut muualla kuin vakituksessa työpisteessä jne.)
- Työskenteleekö vastaaja erityistä tukea tarvitsevien kanssa ja jos työskentelee, mistä asiakkaiden erityisen tuen tarve johtuu
- Monialaisen yhteistyön määrä viikkotasolla
- Työtehtävien keskeytyminen akuutimpien tehtävien hoitamisen vuoksi viikkotasolla
- Montako asiakasta keskimäärin viikkotasolla kohtaa kasvokkain ja arvio asiakkaiden määrästä sekä arvio asiakasmäärästä, jonka kanssa ehtisi työskennellä laadukkaasti joko viikkotasolla (episodiset kohtaamiset) tai kokonaisasiakasmääränä (pitkäjänteiset prosessit)
- Virka/toimi ja jos virka, miten julkista valtaa käyttää (viranhaltijapäätökset, arvioinnit, suunnitelmat, virka-apupyynnöt jne.)
- Sisältyykö työhön tehtäviä, jotka ovat vastaajan arvion mukaan sellaisia, mitkä eivät vaadi sosiaalihuollon ammattihenkilön koulutusta ja jos sisältyy, mitä ne ovat sekä arvio siitä, montako tuntia viikossa tällaisiin tehtäviin kuluu.
- Työn linjakkuuden ja tehokkuuden kannalta keskeisimmät kehittämistarpeet (toimistotyö, asiakasprosessit/työskentely, työnjaot, yhteistyö jne.)

Asiat kartoitetaan enimmillään 17 kysymyksellä (alustava kyselylomake löytyy osoitteesta <https://link.webropolsurveys.com/S/5EE1EA4866012104>).

Lisäksi lähiesihenkilöille kohdennetaan oma kyselynsä, jossa heitä pyydetään arvioimaan johtamansa työryhmän työajan riittävyttä, keskeisimpiä työnjakojen ja prosessien kehittämisen tarpeita, lakisääteisistä tehtävistä suoriutumista ja

## Pirkanmaan hyvinvointialue

vaikutusten arviota tuen tarpeisiin vastaavien palvelujen toteutumisesta, mikäli toiminta jatkuu vastaushetken mukaisena.

Vastausaikaa kyselyihin on marraskuun ajan, ja tavoitteena on, että kyselyillä tavoitetaan valtaosa sosiaalityöntekijöistä ja sosiaaliohjaajista sekä heidän esihenkilöistään. Koska tavoitteena on saada vastaus mahdollisimman monelta sosiaalityöntekijältä ja sosiaaliohjaajalta, kyselyjen on oltava melko tiiviit.

Marraskuun aikana analysoidaan myös tausta-aineisto (esim. käytettävissä olevat tilastot) ja luodaan kokonaisymmärrys siitä, miten oikeudellisen ympäristön muutokset vaikuttavat sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työtehtäviin palvelutehtävittäin ja terveystieteissä.

Marraskuun puolivälin ja joulukuun puolivälin aikana toteutetaan esihenkilö- ja työntekijähaastatteluja palvelutehtävittäin. Haastattelujen sisällöt kohdennetaan henkilöstö- ja esihenkilökyselyiden perusteella esiin nousseisiin kokonaisuuksiin kokonaiskuvan kartuttamiseksi. Kirjallinen yhteenveto laaditaan joulukuun loppuun mennessä.

Aikataulukko on koottu seuraavaan taulukkoon:

	<b>16.10.– 29.10.</b>	<b>30.10.– 12.11.</b>	<b>13.10.– 26.11.</b>	<b>27.11.– 10.12.</b>	<b>11.12.– 31.12.</b>
Suunnitelman laatiminen		Soten johtoryhmä 1.11.			
Työryhmän työskentely					
Kysely henkilöstölle	Kyselyn valmistelu	Vastausaika	Vastausaika		
Kysely lähiesihenkilöille	Kyselyn valmistelu	Vastausaika	Vastausaika		
Tausta-aineiston analyysi					
Oikeudellisen ympäristön analyysi					
Työntekijä- ja esihenkilöhaastattelut					
Kyselyvastausten analyysi					
Kirjallinen yhteenveto					

## **4 Selvitykseen osallistuvat toimijat**

Selvitykseen on varattu aikaa sosiaalialan osaamiskeskus Pikassokselta 25 henkilötyöpäivän verran (kehittämispäällikkö Anna Pekkarinen 18 henkilötyöpäivää ja toimitusjohtaja Tuula Tuominen 7 henkilötyöpäivää).

Lisäksi selvityksen ympärille kootaan palvelulinjoilta työryhmä, joka tukee selvitystyötä muun muassa varmistamalla, että esihenkilöille ja henkilöstölle suunnatut kyselyt tavoittavat kohderyhmän mielekkäästi. Työryhmää johtaa vastaava sosiaalihuollon johtaja.

## **5 Seuranta ja ohjaus**

Vastaava sosiaalihuollon johtaja seuraa ja ohjaa operatiivista selvitystyötä. Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden johtoryhmä toimii selvitystyön ohjausryhmänä.

## **6 Tulokset**

Lopputuloksena laaditaan 31.12.2023 mennessä selvitys sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen 1) resursseista, 2) työn sisällöistä (lakisääteiset tehtävät, kriittinen ennaltaehkäisy), 3) tehtäväjaoista (asiakasprosessit) ja niiden kehittämisen tarpeista sekä 4) sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työtehtävien kohdentamisen tarpeesta. Selvitystyötä voidaan laajentaa ja syventää vuonna 2024 erillisellä toimeksiannolla.



Seuraa meitä somessa.